

Sedan flera år har man på ett enkelt sätt kunnat se på nätet när det är dags att ta första skörden.

Hemsidan www.vallprognos.se kopplar ihop SMHI:s väderdata för en mängd orter med en beräkning av hur lång tid med en viss temperatur som behövs för att vallen ska ha kommit till rätt utvecklingsstadium för skörd.

Genom att dagligen summera tid och temperatur för varje mätstation och lägga till den aktuella 10-dygnsprognozen kan man i god tid peka ut datum för skörd. Sedan bestämmer givetvis det aktuella väderläget om det går att skörda just då eller om man måste justera någon dag. Till detta kommer att flertalet av alla de organisationer som klipper och analyserar prognosprover i Sverige har valt att lägga sina analysvar på www.vallprognos.se. På sajten får man därigenom en bra uppfattning om läget inför första skörden, var man än befinner sig i landet.

Hur fungerar temperatursumman?

Man börjar summera temperaturen då dygnsmedeltemperaturen överstiger

www.vallprognos.se

+5° C i 5 dagar. Dygnsmedeltemperaturen definieras som medelvärdet mellan högsta och lägsta värdet under ett dygn. Eftersom man räknar med att det inte sker någon egentlig växtlighet under +5° C så justerar man den verkliga dygnsmedeltemperaturen genom att dra ifrån 5° C. Det värde man då får summerar man helt enkelt ihop dygn för dygn.

I Finland har Marketta Rinne och medarbetare gjort en del undersökningar på detta och kommit fram till att då temperatursumman är 250 dygnsgrader ligger smältbarheten för den organiska substansen på 76 % för timotej vilket skulle innebära ett ungefärligt energiinnehåll på 11,2 MJ per kg ts i timotej. Eftersom vi oftast har blandvallar med andra arter, bland annat en hel del klöver, vilken håller lägre energi, antar vi att 250 dygnsgrader innebär ett energiinnehåll på ca 10,8–11,0 MJ. Det anser vi vara en lämplig nivå för ett högkvalitativt vallfoder för mjölkkor och därför har vi satt det rekommenderade skördedatumet till just 250 dygnsgrader.

Utöver prognoser görs också provskördar när det börjar närma sig skörd. Proven klipps och analyseras för energi, protein och fiber. Det är många organisationer och företag som utför provskördar och de som är anslutna till www.vallprognos.se låter analysresultaten gå automatiskt från laboratoriet för att redovisas i anslutning till det län de kommer ifrån. På så sätt ser man omedelbart resultatet av alla prognosprover som är tagna i grannskapet.

Viktoria Ragnmark genomförde 2012 ett examensarbete där hon jämförde utfallet av provskördarna med den temperatursumma som gällde vid respektive skörd under flera år, baserat på data från www.vallprognos.se. Avsikten var att se om det är rimligt att använda samma temperatursumma i hela vårt avlånga land. I Finland justerar man beräkningen med avseende på breddgrad. Slutsatsen blev att det inte verkar vara motiverat att ha en generell latitud-justering för dygnsgrader. Man fann emellertid ganska stora avvikelser för vissa områden i Sverige

vilket skulle kunna motivera att införa en justering för dessa områden. Sålunda skulle sydöstra Sverige (Skånes östkust, Blekinge, Öland och Gotland) samt mellersta och norra Norrland med fördel kunna skörda vid en lägre temperatursumma än 250 dygnsgrader för att vallen ska få samma analysvärde som i övriga Sverige. I dessa områden (ofta kustlandskap) sjönk dessutom energivärdet fortare med ökande temperatursumma. När landet delas upp i de nio skördeområden som Svensk Mjök (numera Växa Sverige) tillämpar höll provskördarna följande värden per kg ts vid 250 dygnsgrader: 11,1–11,8 MJ omsättbar energi, 143–168 g rp och 453–530 g NDF. En iakttagelse som gjordes i studien var också att våren kommer allt tidigare. I jämförelse med genomsnittet för 30 år (1961–1990) uppnås tiden för första skörd (250 dygnsgrader) oftast mer än en vecka tidigare numera (tabell 1).

Tabell 1. Variation mellan normalt skördetillfälle för 250 dygnsgrader och utfall år 2011 och 2012 (Vallprognos, 2012)

Område	Ort	Normalt skördedatum	Utfall 2011	Utfall 2012
Sydöstra Götaland	Kalmar	11 juni	28 maj	2 juni
Mellersta Götaland	Jönköping	15 juni	31 maj	6 juni
Sydvästra Götaland	Malmö	3 juni	20 maj	24 maj
Norra Svealand	Gävle	17 juni	1 juni	18 juni
Storsjöbygden	Frösön	28 juni	16 juni	4 juli
Norra Norrland	Umeå	24 juni	16 juni	28 juni

Rolf Spörndly, SLU, Inst. för husdjuren utfodring och vård, tel: 018-67 19 92, e-post: rolf.sporndly@slu.se

Lästips: Ragnmark, V. 2012. Sambandet mellan temperatursumma och näringsvärde i svenskt vallfoder. SLU. Inst. för husdjuren utfodring och vård. Examensarbete 398. 27 s. <http://stud.epsilon.slu.se/5046/>

Sverigekartan från www.vallprognos.se

Varje punkt motsvarar en väderstation där temperatursumma beräknas. När man klickar på en punkt på hemsidan kommer det beräknade datumet för skörd för det området upp. Dessutom visas alla analyser för provklippningarna i det länet.

Kunskap ger lönsamhet

Produktion av grovfoder är en odling av en specialgröda med krav på specifika kvaliteter. Rätt grovfoder ger bra ekonomi. Därför är det viktigt att skaffa sig ett bra underlag för att kunna fatta rätt beslut i produktionen.

Kunskap ger verktyg att sätta upp mål för grovfoderodlingen utifrån vad som ger bäst ekonomi i företaget, både i växtodlingen och i mjölk-/köttproduktionen. Sedan krävs stor kompetens att praktiskt kunna producera önskat foder. Alla företag har några svaga punkter, något som kan förbättras, något man behöver veta mer om. Underbyggda beslut ger bättre beslut vilket i sin tur ger bättre ekonomi.

Aktiv sökning mer effektivt

Trots att vi lever i det så kallade kunskapsamhället och information kastas över oss dygnets alla timmar kan man ändå konstatera att rätt information inte kommer av sig själv. För att få den information man behöver krävs att man är aktiv och vet var man ska leta. I stort sett alla yrkesverksamma och definitivt alla företag behöver fortbildning och så även grovfoderproducenter. Därför behöver alla företag en utbildningsstrategi!

Det kan låta enkelt men en effektiv utbildningsstrategi kräver viss eftertanke. Ingen hinner vara bäst på allt. Därför måste man göra avvägningar och prioritera. Hur stor del av kompetensutvecklingen skall satsas i djurhållningen och hur stor del i växtodlingen, just nu och i framtiden? Vem i företaget ska fördjupa sig i vilka frågor? Det är ofta lättare att ta till sig information i ämnen som man är intresserad av från början. Har jag själv ett stort intresse för det ena eller det andra, finns det andra på företaget som skulle vara lämpliga att ansvara för kunskapsinhämtning på områden jag själv inte hinner med eller inte har intresse för? Är det intressant att köpa in kunskapen i form av rådgivning i någon form? Gör en plan!

Läsa, höra, göra eller prata?

När man har en plan för vilka kunskapsområden som skall stärkas har man ofta ett antal mer eller mindre precisa frågeställningar. Det kan vara funderingar över investeringar i maskinparken, behov av kunskap om artdynamiken i vallen i förhållande till skördade kvaliteter eller behov av säkrare ensilering. Frågeställningarna är grunden i planeringen. Men, i sin utbildningsstrategi bör man även skänka en tanke åt vilken form av kunskapsinhämtning man trivs bäst med. Är jag typen som gillar att förkovra mig i siffor, läsa artiklar eller rapporter, är jag typen som föredrar att höra istället för att läsa eller får jag

Foto: Niilla Niksdotter-Linde

Studiebesök i Natura 2000-ekopark i sydöstra Polen i samband med EGF 2012.

bäst förståelse för ett fenomen genom att se det i verkligheten? Behöver jag diskutera med någon för att vända och vrida på informationen och därigenom förstå den bättre? De flesta av oss behöver flera av dessa kanaler när vi inhämtar information och gör kunskap till vår egen, och de flesta frågor besvaras också bäst genom kombinationer av olika informationskanaler.

Är all information lika värdefull?

Ett par ord om källgranskning kan vara bra att ha med sig när man ger sig in i informationsflödet. Man bör alltid fråga sig om källan till informationen är trovärdig. Hur väl underbyggd är kunskapen, vilken typ av kunskapsuppbyggnad ligger bakom, är det försöksverksamhet, är det en person med lång erfarenhet och så vidare? Man bör även fråga sig om källan kan ha motiv att sortera information, t.ex. om källan säljer en viss produkt.

En annan aspekt av källgranskning är att se om kunskapen är applicerbar på mitt företag. Är förutsättningarna i undersökningen eller erfarenheterna sådana att de stämmer in på förutsättningarna på min gård, helt eller delvis eller inte alls? Ett uppenbart exempel är odlingsförsök i andra länder, men odlingsförutsättningar kan variera stort även inom Sverige och mellan år.

Basen är gemensamt intresse

Det är viktigt att ha ett kontaktnät av andra som är intresserade av samma saker som man själv. Man får mycket information gratis eftersom alla söker inom samma område och man är fler som hjälps åt att utvärdera informationen. Andra grovfoderproducenter är därför viktiga i kompetensutvecklingen. Mer eller mindre organiserade grupper som t.ex. ERFA-grupper eller Svenska Vallföreningen ger värdefulla kontaktnät där man kan

Forts. nästa sida

Nya sorter, bättre ekonomi!

www.scandinavianseed.se

SCANDINAVIAN SEED

Forts. från föreg. sida

träffas, diskutera och utbyta information och erfarenheter. Även t.ex. Ekologiska lantbrukarna är en organisation med ett stort engagemang i vallfrågorna.

Läsning som källa

Forskningsartiklar och försöksrapporter är en stor och viktig källa till information. Där finns stora mängder av kunskap att hämta men i gengäld är det ett relativt tungarbetat område. SLU producerar relativt mycket forskning om grovfoder och grovfoderproduktion. Mycket finns att läsa på SLU:s eller på forskningsrådets hemsidor men svårigheten är att veta hur man hittar det och när det kommer nyheter. Även här är Svenska Vallbrev från Svenska Vallföreningen en mycket bra källa. Där sammanfattas en mycket stor del av de svenska forskningsresultaten.

Från Danmark är www.lr.dk full av matnyttig information som dock ibland kräver betalt medlemskap för att kunna läsas. Där kan man ta del av t.ex. majsförsök men även Farm-test av maskiner och liknande. Finland har svenskspråkig information via de Svenska lantbrukssällskapens förbund, www.slf.fi som ingår i organisationen ProAgraria. Från Norge kan man hitta intressant information via t.ex. Universitetet för Miljø og Biovitenskap (www.umb.no), via det norska institutet för jordbruks- och miljöforskning, Bioforsk (www.bioforsk.no) eller Norsk Landbruksrådgivnings hemsida (www.lr.no) och norska tidningen Buskap (www.geno.no/no/Forsiden/Buskap).

Även myndigheter bidrar till spridningen av information och på Jordbruksverkets hemsida (www.sjv.se) kan man beställa många rapporter över olika ämnen. Även Länsstyrelserna bidrar i viss mån i sina respektive informationsblad. Ämnesorienterade tidskrifter innehåller information av mer sammanfattande karaktär och ger både information och tips om källor till fördjupning. Rådgivningsorganisationerna förser sina kunder med växtodlingsbrev med aktuell information.

Mun till öra-metoden

Vill man slippa sökandet och sållandet och föredrar att lyssna istället för att läsa finns det också många möjligheter och kanaler. En stor fördel när man får information direkt av någon är att man kan ställa frågor och göra reflexioner direkt. Här finns en uppsjö av möjligheter! Det ordnas fältdagar, konferenser, seminarier, man kan köpa rådgivning, man kan få rådgivning kostnadsfritt genom Greppa Näringen och man kan få information av säljare av olika slag.

Vallföreningen ordnar sitt sommarmöte och årsmötena har olika seminarieteman. SLU i Umeå ordnar grovfoderkonferenser med hög kvalitet som kan vara värt att åka till även om det för många är en lång resa. Danska plantekongressen (www.plantekongres.dk) har parallella seminarier med bland annat grovfoder i januari varje år, ett givande möte om man inte har alltför svårt för danskan.

Demonstration av sortförsök på Ekhaga försöksgård under EGF 2008.

Se och prova!

Både kunskap man läst sig till eller fått berättat för sig kräver att man även ser det i verkligheten. Därför är studieresor, mässor och fältdagar ett viktigt inslag i kunskapsinhämtningen. Man kan göra egna studieresor och undersöka något man är intresserad av. Man kan t.ex. besöka vallfäldagen i Östergötland som återkommer vartannat år, nästa gång 2014, eller Borgeby som innehåller mer och mer på grovfoderområdet. Vallföreningens lokalavdelningar ordnar vallfältvandringar, ofta i samarbete med andra aktörer. Utomlands finns t.ex. Grassland i England, en jättemässa som ordnas vart tredje år. Britterna arrangerar också ett stort antal seminarier, fältvandringar och konferenser via sin organisation BGS (British Grassland Society, www.britishgrassland.com). Vidare arrangerar EGF (European Grassland Federation) konferenser vartannat år och symposier de andra åren runt om i Europa (www.europeangrassland.org).

Skaffa en strategi nu!

Rätt kunskap faller oftast inte över en av sig själv. Man måste söka den aktivt. Gör en fortbildningsstrategi för ditt företag. Inventera vilka områden ni behöver bli duktigare på. Gör en avvägning av vem som ska lära sig mer om vad och när. Se sedan över dina informationskanaler. Är det rätt ämnesområden? Håller de tillräckligt hög kvalitet? Är det rätt form så att det blir lätt och roligt att lära? Kanske viktigast av allt är dock att hitta ett kontaktnät av andra intresserade. Då får man hjälp med informationssökandet, man är fler som kan utvärdera informationen tillsammans och man kan hjälpas åt att ordna studieresor och annat.

Malin Lovang & Ulrik Lovang, Lovang Lantbrukskonsult AB, tel: 013-23 44 90, e-post: malin@lovang.se, ulrik@lovang.se

Valla!

Ge din skörd en extra skjuts

Ett bra grovfoder är grunden i din mjölk- och köttproduktion. När det gäller vall är matematiken enkel. Försök visar att vallskördens minskning under år ett till tre kostar mer än att etablera ny vall årligen. [Våra säljare berättar gärna mer om våra högavkastande vallfröblandningar.](#)

0771-111 222, www.lantmannenlantbruk.se

Lantmännen
Lantbruk

AUTOGRASSMILK – ett EU-projekt i startgroparna

Den första januari i år startade ett EU-projekt vars målsättning är att finna effektiva och rationella lösningar för att kombinera automatisk mjölkning med betesdrift. Projektet koordineras från Irland och de övriga medverkande länderna är Frankrike, Belgien, Nederländerna, Danmark och Sverige.

Från varje land finns två parter där den ena är en forskningsinstitution och den andra representerar brukarna, dvs. de som skall ha nytta av projektets forskningsresultat. Från Sverige deltar Institutionen för husdjurens utfodring och vård vid SLU som forskningspart samt Växa Sverige som den part som skall företräda mjölkproducenterna.

Inom ramen för projektet kommer försök och analyser att genomföras för att utvärdera betets potential som foder till kor som mjölkas i automatiska mjölkningssystem på gårdar i nordvästra Europa. I samarbete med andra länder kommer de svenska försöken på SLU att jämföra olika andelar bete i foderstaten under sommaren samt studera hur man kan utforma betesdriften i stora besättningar med en robotkarusell. Susanna Berg på Växa Sverige ansvarar för att genomföra registreringar på typgårdar som tillsammans med data från typgårdar i de andra länderna skall utgöra underlag för en rad analyser av betet och betessystemets effekt på faktorer som djurhälsa, ekonomi och

När automatisk mjölkning kombineras med betesdrift måste kon motiveras att själv gå till och från betet en eller flera gånger per dag.

andra hållbarhetsparametrar. Växa Sverige kommer också att arbeta med beräkningar av hur olika betesalternativ påverkar mjölkproducenternas ekonomi.

Resultaten från projektet kommer att presenteras på projektets hemsida www.autograssmilk.eu och förhoppningen är att det kommer bli till stor nytta för olika typer av mjölkproducenter.

Eva Spörndly, SLU, Inst. för husdjurens utfodring och vård, tel: 018-67 16 32, e-post: eva.spornldy@slu.se

Annika Höjer – nybakad doktor

Koncentrationerna av nyttiga ämnen i mjölken ökade när korna gavs ensilage som skördats tidigt.

Dessa resultat visar att det finns stora möjligheter att kunna påverka mjölkens fytoöstroginnehåll genom att välja artsammansättning och skördetid. Även fettsyresammansättningen går att påverka men effekterna är mindre.

Det är möjligt att påverka mjölkens innehåll av fettsyror och fytoöstrogener, eftersom mjölkens sammansättning påverkas av många olika faktorer. I sitt doktorsarbete vid SLU har Annika Höjer undersökt innehållet av fytoöstrogener och fettsyror i ensilage och mjölk. Det är två grupper av ämnen som är intressanta p.g.a. sina eventuella hälsoeffekter på människor. Avhandlingen "Phytoestrogens and Fatty Acids in Forage and Bovine Milk" försvarades 28 september vid SLU i Umeå. Studierna har varit

en del av det europeiska ERA-Net-projektet PhytoMilk inom CORE Organic, som har finansierats genom Forskningsrådet FORMAS. En del av fältstudierna har även finansierats av Stiftelsen Lantbruksforskning och Jordbruksverket.

Genom att skörda i ett tidigt stadium, då växterna har en stor andel blad, fick man högre halter av både fytoöstrogener och fettsyror. Bland baljväxterna hade rödklöver betydligt högre koncentration av fytoöstrogener än käringtand, medan det inte var lika stora skillnader i sammansättningen av fettsyror. Bland gräsen var det högre total fetthalt i ängssvingel än i timotej.

Vid utfodring av ensilage till mjölkkor gav rödklöver-gräsensilage särskilt höga mjölkkoncentrationer av fytoöstroginen equol, som bildas i kornas mag-tarmkanal. Andelen fleromättade fettsyror av den totala mängden fettsyror i mjölken blev högre när korna utfodrades med rödklöver-gräsensilage än om de fick käringtand-gräsensilage eller vitklöver-gräsensilage.

Annika Höjer, SLU, Inst. för norrländsk jordbruksvetenskap, tel: 090-786 87 31, e-post: Annika.Hojer@slu.se

Lästips: Höjer, A. 2012. Phytoestrogens and fatty acids in forage and bovine milk. SLU. Acta Universitatis Agriculturae Sueciae 66, 78 s. <http://pub.epsilon.slu.se/9016/>

Tryckbelastning mot väggar i plansilor för ensilage

Större djurbesättningar har medfört att man börjat bygga plansilor för ensilage med högre väggar än tidigare. De dimensioneringsanvisningar som finns är avsedda att användas för vägghöjder om max 3 m.

Idag lägger man in foder med högre ts-halt och det finns anledning att tro att dessa anvisningar överskattar belastningen när man bygger högre siloväggar. Därför har en studie genomförts där man studerat belastningen som uppstår på en plansilovägg med hög lagringshöjd. Målet är att ta fram underlag för nya dimensioneringsanvisningar så att mängden betong och armering kan minska och därmed kostnaderna för lantbrukaren.

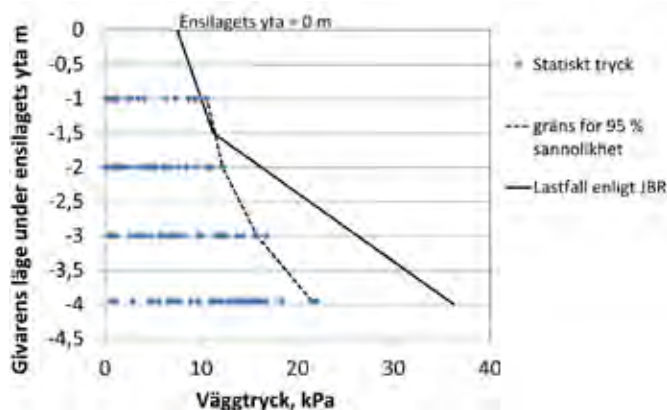
Fysikaliska egenskaper av belastning

Belastningen på siloväggen delas upp i två delar; statisk och dynamisk belastning. Den dynamiska belastningen (trycket) uppstår vid inläggningen och det kommer från maskinen som packar i silon. Dynamiskt kallas det därför att det växlar mellan ett lågt och ett högt värde när maskinen passerar. Den statiska belastningen kommer från ensilaget och påverkas av ensilagens fysikaliska egenskaper. Den viktigaste parametern är hur högt det finns pressvatten i silon.

Försök i silor

Pressvattenmätningar utfördes under två säsonger i 24 silor med vägghöjd 3–4 m. För denna mätning placerades 16 mm stålrör mot plansilons vägg på minst fyra ställen i silon. I röret stack man sedan ner en mätsticka och kunde på så sätt uppskatta vätskenivån. Resultaten visar att pressvattennivån varierar avsevärt mellan skördar inom gården på grund av väderlek och geografisk placering i Sverige. I fem silor ökade och omfördelades pressvattennivån under de tre första månaderna efter fyllning. Pressvattennivån kvarstod till 90 % i de öppnade silorna. Medelvärdet av uppmätt pressvattennivå i samtliga de studerade silorna var 40 % av silovägghöjden. Trycket från pressvattnet ökade belastningen på väggen med 30 % inom två månader efter inläggning. Det var dock endast statistiskt påvisbart upp till 1 m från silobotten.

Trycket mot siloväggen studerades i 10 silor vid inläggning av vall alternativt majs under skörden 2011. Trycket mot vägg erhöles genom att lastgivare monterades på platta stålprofiler som placerades vertikalt längs insidan av siloväggen (figur 1). Statiskt tryck erhöles när packningsmaskinen var långt ifrån tryckgivarna eller inte alls i silon. När packningsmaskinen

Figur 2. Uppmätt statiskt tryck mot silovägg samt gräns där 95 % av mätvärdena är lägre. I diagrammet visas även den äldre normen Jordbruksverkets Byggråd (JBR).

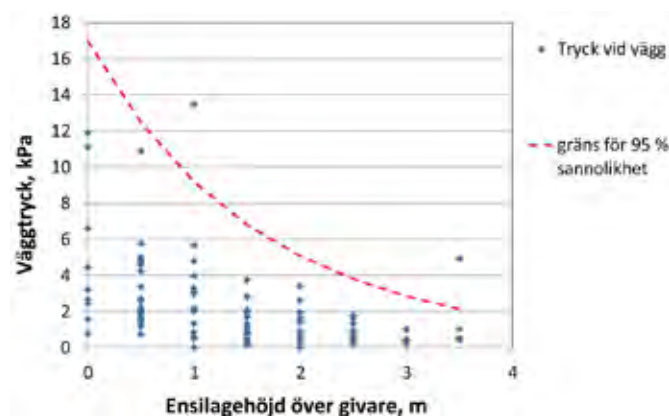

Foto: Hans von Wachenfelt

Figur 1. Silovägg med mätutrustning före inläggning.

passerade mittför givaren (0,1–0,5 m) registrerades det s.k. totaltrycket. Det består av både det dynamiska trycket från maskinen och det statiska trycket från ensilaget. Genom att minska totaltrycket med det statiska trycket så erhålls det dynamiska trycket.

Det statiska trycket mättes även efter fullföljd ensileringsprocess dvs. 2–4 månader efter inläggning. Uppmätta värden från sju silor visas i figur 2. Den streckade linjen visar gränser där 95 % av värdena är lägre än uppmätta värden. Jämfört med den äldre standarden (heldragen linje) är uppmätta belastningar ca 30 % mindre för lagringshöjder över 3 m. Vid låga vägghöjder (1 m) är skillnaden försumbar.

Figur 3. Tryck mot väggen när man packar med en lastmaskin samt gräns för var 95 % av mätvärdena är lägre.

Tillskottet från maskinen som packar (det dynamiska trycket) var högst 0,5–1 m under packningsmaskinen för att sedan klinga av nedåt i ensilagemassan. Lasten från packningsmaskinen uppför sig likvärdigt vid inläggning av ensilage från silobotten tills silon är fylld. Då silon är fylld utövar lasten från packmaskinen störst påkänning på silon. Den röda linjen i figur 3 visar hur stor last siloväggen sannolikt maximalt blir utsatt för i 95 % av fallen. Vid 4 m lagringshöjd blir detta värde maximalt 17 kPa.

Resultat av mätningarna

Resultatet av mätningarna kan sammanfattas med att det statiska väggtrycket i botten av en fylld silo med 4 m höga väggar var

Forts. nästa sida

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan

Posttidning **B**

Avs: Hushållningssällskapet

Box 5007, 514 05 LÅNGHEM

Forts. från föreg. sida

maximalt 16 kPa vid inläggning men ökade sedan till maximalt 22 kPa två månader efter inläggning. Effekten av pressvattnet inverkar endast efter ensileringsprocessen och samverkade inte med packmaskinen.

Slutsats

Framkomna mätvärden är lägre än i tidigare studier. Man kan därför bygga en silo med mindre betong och armering i, jämfört med om man använt tidigare dimensioneringsanvisningar. Reviderade anvisningar kommer inom en nära framtid.

Finansiärer: Stiftelsen Lantbruksforskning, SLO-fonden och Partnerskap Alnarp.

Hans von Wachenfelt, Christer Nilsson & Torsten Hörndahl. SLU. Institutionen f. biosystem och teknologi, tel: 040-41 54 86, e-post: hans.von.wachenfelt@slu.se

Lästips:

von Wachenfelt, H. & Nilsson, C. 2013. Beräkningsunderlag för hållfasthetsdimensionering av väggar till plansilor för ensilage – pressvattennivåer.

Stiftelsen lantbruksforskning. Slutrapport. 10 s.

www.lantbruksforskning.se/?id=8746&cid=8941&pid=H0941285&tid=projekt

Svenska Vallföreningens

Sommarmöte 2–3 augusti 2013

Studiebesök på gårdar med kött- respektive mjölkproduktion samt visning av vallförsök på Rådde gård.

Boka dagarna redan nu! Mer info i nästa Vallbrev!

Sjuhäradsbygdens Vallförening

Vallen i fokus

– konferens i Uppsala 5–6 februari 2014

SLU, SLF, Hushållningssällskapen, Växa Sverige och LRF Mjöl

Boka redan nu!

SVENSKA VALLBREV kommer ut med sju nummer 2013.

Manusstopp

Nr 4 23 maj

Nr 5 26 aug

Nr 6 19 sep

Nr 7 21 nov

Utgivning

20 juni

20 sep

18 okt

20 dec

ISSN 1653-8064

Redaktör: Nilla Nilsson-Linde, ansvarig utgivare, tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsson-Linde@slu.se

Red. o layout: Irène Persson,

tel: 070-616 66 27, e-post: irenee.persson@gmail.com

Vill du bli medlem i Svenska Vallföreningen? Betala 350 kr till pg. 72 27 23-4 eller bg. 108-9705 och ange namn och adress.

Vallfoder till hästar

Välkommen till den första delen av Hötappen – den del av Vallbrevet som uteslutande handlar om vallfoder och bete till hästar!

Hästar är en viktig inkomstkälla för många vallfoderproducenter och hästarnas andel av vallproduktionen i landet är inte försumbar. Jordbruksverket genomförde under 2010 och 2011 en uppskattning av antalet hästar i Sverige. Resultaten visade att det i runda tal finns ca 362 000 hästar i landet.

Antar man att det behövs ca 1 ha slåttervall/bete per häst och år, så motsvarar det förstås 362 000 ha – det är ca 30 % av all slåttervall och allt åkermarksbete i Sverige. Vidare visade undersökningen att medelbesättningen består av 4,7 hästar per gård, och en tidigare studie från SJV visade att över 75 % av alla hästar hålls i stall med mellan en och fyra hästar. Hästbesättningarna är alltså generellt små, vilket gör att det kan vara svårt att hinna förbruka och hantera inplastade storbalar, framför allt under den tidiga hösten och senvåren. En öppnad hösilagebal håller minst 5–6 dagar när utomhustemperaturen är under ca 10–12 plusgrader, men med bara 2–3 hästar i stallet kan det ändå vara svårt att hinna förbruka runt 400 kg foder på 6 dagar. Utöver att använda sig av hö under den varmare årstiden och inplastade storbalar när det är kallt finns ett antal olika lösningar för hållbarheten:

- Man kan använda sig av storbalar på vintern och mindre balar på hösten/våren. Som vallfoderproducent kan du dela stora fyrkantbalar i mindre bitar eller pressa om rundbalar till småbalar (med t.ex. en stationär glikolvspress) och lägga ny plast på dem för att få fram balar av mindre format.
- Användning av ensileringsmedel kan förlänga hållbarheten på öppnade balar.

Dessa lösningar har undersökts närmare i olika försök vid SLU, och vill Du veta mer om dessa finns information på www.hast-sverige.se, som är en informationssajt med SLU som huvudman. Självklart går det också bra att ta kontakt med undertecknad.

Cecilia Müller, SLU, Inst. för husdjurens utfodring och vård, tel: 018-67 29 93, e-post: Cecilia.Muller@slu.se

Yngve Dahlström

Marknadens bredaste och bästa sortmaterial!

Förutom våra standardblandningar är kundanpassade fröblandningar vår specialitet!

Kastellegården

Tel 0703-31 46 60
www.kastellegården.se